

برگزاری انتخابات الکترونیک در دور دوم در ابهام

وعده ۱۶ ساله باز هم محقق نشد

حسین رزاین

با پلمب دستگاه‌های الکترونیکی اخذ رأی، وعده برگزاری انتخابات به صورت تمام الکترونیکی ۱۷ ساله شد. نه عزم جدی وزارت کشور و نه اختصاص دادن ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای ساخت دستگاه‌های اخذ رأی باعث نشد شورای نگهبان به برگزاری انتخابات به صورت رایانه‌ای رضایت دهد. تلاش‌های مدیران ارشد وزارت کشور، رفت و آمدها و نامه‌نگاری‌های فشرده در روزهای منتهی به برگزاری انتخابات هم افاقه نکرد و در نهایت انتخابات پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری و دهمین دوره مجلس شورای اسلامی به هیات شیوه سنتی برگزار شد. هفت‌هه دوم خردادماه اسامال بود که همین دولت در پی تحقیق خواسته مؤکد رئیس جمهوری مبنی بر برگزاری انتخاباتی «زاد»، «رقابتی» و «شفاف» مصوب کرد دو انتخابات تومآن اسفندماه را به صورت رایانه‌ای برگزار کند. این در حالی بود که از ۲۵ فرآیند بر قراری انتخابات، ۲۳ فرآیند به صورت رایانه‌ای برگزار شده و تنها اخذ رأی و شمارش ارا به صورت سنتی و نوشتن دستی روی تعرفه رأی انجام می‌شد. اما در صورت اخذ رأی به صورت الکترونیک، به جای «تعرفه رأی» یک «کارت الکترونیک» در اختیار رأی‌دهنده قرار می‌گرفت و وی با ارائه کارت به دستگاه و وارد کردن کد داوطلبی، رأی خود را معین و ثبت می‌کرد و پس از ثبت نهایی در حافظه دستگاه‌های رای‌دهنده، رأی خود را به صندوقی که در ذیل دستگاه قرار گرفته، می‌انداخت. شیوه‌ای که علاوه بر جلوگیری از تخلفاتی نظیر رأی دادن مکرر یا رأی دادن با شناسنامه‌های جعلی و اموات، امکان سریع شمارش آرا را فراهم می‌کرد. ارتقای امنیت و حفظ دقتی‌تر ثبت نام و رأی‌گیری، قابلیت نظارت بیشتر و افزایش در روند سرعت و برگزاری، صرفه‌جویی در چاپ و انتشار اوراق و تعرفه‌های کاغذی، کاهش هرگونه تقلب فیزیکی و دستی، افزایش اعتماد عمومی، کاهش خطاهای سنتی ناشی از شمارش تعرفه کاغذی، تسریع در تجزیه و تحلیل نتایج آرا پس از برگزاری زمان انتخابات و اعلام سریع نتایج در لحظاتی پس از پایان یافتن زمان رسمی انتخابات از مجموعه امتیازهایی بود که هیأت دولت را ترغیب کرد با گشاده‌دستی اعتبار ۱۰۰ میلیارد تومانی برای این مهم را اختصاص دهند. متعاقب این مصوبات بود که وزارت کشور به عنوان نهاد مجری انتخابات اعلام کرد مصمم است انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری را در ۹ کلاشهر تهران، کرج، قم، کرمانشاه، مشهد، شیراز، اصفهان، تبریز و اهواز- که یک سوم حوزه‌های انتخابیه را تشکیل می‌داند- به صورت رایانه‌ای برگزار کند. تصمیمی که به ساخت حداقل هزار و ۵۰۰ دستگاه اخذ رأی الکترونیکی نیاز داشت و دولت البته برای نشان دادن عزم راسخ خود، فریب ۵ ماه مانده به انتخابات با تلاش کارشناس داخلی نمونه‌ای از دستگاه را ساخت و برای تأیید به شورای نگهبان فرستاد. آبان

ماه بود که مهر تأیید شورای نگهبان بر سخت‌افزار دستگاه اخذ رأی الکترونیکی، تحرکات مجریان انتخابات برای گرفتن تأیید نرم‌افزار دستگاه از شورای نگهبان را افزایش داد. هر چند تبصره ۷ ماده ۹ قانون انتخابات، وزارت کشور را موظف کرده شیوه‌های نوین در بحث آرا، شمارش و اعلام نتایج انتخابات را مورد ارزیابی و تغییر قرار دهد و دولتمردان به استناد همین بند درصدد تجهیز سیستم اخذ رأی برآمدند، اما نمایندگان مجلس هم به مشاورات تلاش‌های دولت ذیل طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی برگزاری انتخابات به صورت الکترونیک را به تصویب رسانده و برای تأیید به شورای نگهبان فرستادند. شورای نگهبان اما مصوبات مجلس درباره طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس از جمله انتخابات الکترونیکی را مغایر شرع و قانون اساسی دانست و به آن ایراد گرفت. نمایندگان مجلس در جلسه علنی ۳۰ آذرماه سال جاری شرایط انتخابات الکترونیکی، نحوه شمارش آرا و نحوه برخورد با اختلافات انتخابات الکترونیکی را تعیین و ایرادات شورای نگهبان به طرح اصلاح قانون انتخابات مجلس را رفع کرد و بار دیگر برای تأیید به این نهاد فرستادند. شورای نگهبان این بار ایرادات جدی‌تری به طرح نمایندگان وارد کرد و مضمونه را برای مجلس بازپس فرستاد. رفت و آمدی که باعث شد نمایندگان مجلس مواد مربوط به برگزاری الکترونیکی انتخابات را حذف کنند. هر چند نمایندگان دست وزارت کشور و شورای نگهبان را برای تفاهم بر سر نحوه برگزاری انتخابات بازگذاشتند، اما شورای نگهبان بر نظر خود مبنی بر اینکه برگزاری انتخابات به صورت تمام الکترونیک نقص قانونی دارد، اصرار کرد و هم‌زمان نرم‌افزار دستگاه اخذ رأی الکترونیک را دارای اشکال دانست. متعاقب این ایرادها بود که وزارت کشور

برای رفع ایرادهای مد نظر شورای نگهبان فرصتی ۱۰ روزه خواست و بعد از اتمام این مهلت نامه‌ای برای شورای نگهبان فرستاد. نامه‌ای که استدلال می‌کرد ایرادهای نرم‌افزاری دستگاه برای آرای الکترونیکی رفع شده است. اما این مکتوب زمانی به دست شورای نگهبان رسید که این نهاد درگیر بررسی پروسه بررسی صلاحیت داوطلبان انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرگان رهبری همچنین اعتراض‌ها بود.

بر همین اساس بود که سختجوی شورای نگهبان اعلام کرد به دلیل مشغله کاری این نهاد، نامه وزارت کشور بجهت از اتمام رسیدگی به اعتراض داوطلبان ره صلاحیت شده (۲۶ یهمن) بررسی خواهد شد. زمانی که دیگر وزارت کشور برای سفارش و تولید انبوه دستگاه الکترونیکی اخذ رأی رسمی ننشاند و بر همین اساس بود که سه هفته مانده به برگزاری انتخابات، عبدالرضا رحمانی فضلی، وزیر کشور اعلام کرد برگزاری انتخابات به صورت تمام الکترونیک منتفی شد و به این ترتیب وعده ۱۶ ساله برای رأی‌گیری رایانه‌ای در انتخابات فتنم اسفند محقق نشد. اما این پایان حکایت نبود زیرا پس از اعلام نتاج نهایی انتخابات، وزیر کشور روز ۱۱ اسفند تأکید کرد: «تلاش می‌کنیم مرحله دوم انتخابات الکترونیکی برگزار شود»، رحمانی فضلی که در بر نامه «بیت‌ارشیب» شبکه خبر سخن می‌گفت، با اشاره به جلسات متعدد و تاکم وزارت کشور و شورای نگهبان گفت: «در شیوه الکترونیکی می توان ظرف دو ساعت نتایج را اعلام کرد و ما در نرم‌افزار ایرادها را برطرف کردیم، اما باز رأی‌دهنده، سیستم کاملا جواب داد و نشان داد که می‌تواند قابل اعتماد باشد اما الان هم خواش داریم که مرحله دوم انتخابات را به صورت الکترونیکی برگزار کنیم. الان که ما صندوق‌ها را شمردیم و رأی را جمع‌بندی کردیم، تمام صندوق‌ها افضای هیات‌های اجرایی و هیات‌های نظارت را دارد. الان وارد مذاکره می‌شویم، اگر قبول نکنند، مرحله دوم را به صورت پایلوت انجام دهیم. حتی در مجلس نهم در ۱۴ شعبه رأی‌گیری به صورت الکترونیکی انجام شده بود.» حال باید منتظر ماند و دید آیا ضرورت ۱۶ سساله‌ای که همگان بر ضرورت اجرای آن اتفاق نظر دارند و می‌تواند یکی ازغدغه‌های بیش از انتخابات و اعتراض‌های جسته و گریخته پس از هر رأی‌گیری را در کشور برطرف کند، به صورت عملی‌مقصود خواهد رسید یا همچنان «حلقه مقفوده» انتخابات ایران باقی خواهد ماند.

ثبت نام زنان

ساعات اولیه نخستین روز رأی‌گیری بود که حضور یک خانم در ستاد انتخابات وزارت کشور توجه خبرنگاران و عکاسان مستقر را به خود جلب کرد. **عصمت سواد** ک بی‌سه گفته خود دکترای فقه و مبانی حقوق داشت، اولین زنی بود که برای انتخابات مجلس خبرگان از حوزه انتخابیه تهران اعلام آمادگی کرد. به گفته رئیس ستاد انتخابات کشور، تا پایان مهلت نام‌نویسی ۱۶ زن برای انتخابات مجلس خبرگان رهبری ثبت نام کردند، از جمله سمیه طهماسبی (عضو حزب اعتماد ملی)، سیده مرضیه هاشمی جویباری (مدرس حوزه علمیه و مبلغ نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها)، اعظم طالقانی (دبیرکل جامعه زنان انقلاب اسلامی و نماینده دوره اول مجلس شورای اسلامی) و رخسانه سراهی (دکترای ادبیات عرب) که از حوزه انتخابیه تهران اعلام کاندیداتوری کردند. زنان سایر استان‌های کشور نیز از قافله عقب نماندند و دوشادوش زنان پایتخت نام‌نویسی کردند. چنان که طاهره بلنداقبال (مدیر مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت شهید اقبال از فارس، سیده طویب حسینی از کردستان، عشرت صلاحی از گلستان، افسانه خدادجمی یلدادی و زهرا محرابی از اصفهان، حلیمه صفدری از خراسان رضوی، طاهره سادات ابطخی از همدان و خلیجی در زنجان هم از جمله زنانی بودند که داوطلب ورود به مجلس خبرگان رهبری شدند. هم‌زمان با انتشار خبر ثبت نام زنان، پرونده قدیمی حضور زنان در یکی از نهادهای تصمیم‌گیری مجدداً گشوده شد و برخی رسانه‌ها با یادآوری ثبت نام زنان در ادوار گذشته مجلس خبرگان تأکید کردند با توجه به اینکه زنان جزو «جال» تعریف نمی‌شوند بنابراین حضور زنان در مجلس خبرگان محل اشکال است. اشاره این رسانه‌ها به ثبت نام ۹ زن در سومین دوره و ۱۰ زن در چهارمین دوره از رقابت‌های انتخاباتی مجلس خبرگان رهبری بود که توانست درهای ساختمان قدیمی مجلس شورای اسلامی که حال محل استقرار مجلس خبرگان رهبری است را به روی زنان باز کند. این در حالی بود که برخی با اشاره به قانون و آیین‌نامه انتخابات مجلس خبرگان رهبری عنوان کردند در قانون اساسی تأکیدی بر «مرد» بودن داوطلبان نشده‌د و تنها معتقدبودن به نظام جمهوری اسلامی ایران، نداشتن سوابق سوء سیاسی و اجتماعی، داشتن بینش سیاسی و اجتماعی و آشنایی با مسائل روز، استعبار به دینات و وفوق و شایستگی اخلاقی، اجتهاد در حدی که قدرت استنباط بعضی مسائل فقهی را داشته باشد و بوناد ولی‌فقیه واجد شرایط رهبری را تشخیص دهد، شرط تعرف شده برای نامزدهای انتخابات خبرگان رهبری است. هر چند آیت‌الله محمد زیدی رئیس مجلس خبرگان رهبری و از فقههای شورای نگهبان نسبت به ثبت نام یکی از بانوان که بدون پوشش چادر برای خبرگان نام‌نویسی کرده بود، واکنش تندی نشان داد اما شورای نگهبان در نهایت از ۶ زن زن شرکت در آزمون «اجتهاد» دعوت کرد تا یک بار برای همیشه به بحث‌ها درباره ممنوعیت حضور زنان در عرصه انتخابات مجلس خبرگان رهبری پایان دهد. اگرچه زنان مدعو همپای مردان و البته در اتاقی جداگانه در امتحان کتبی «اجتهاد» شرکت کردند، اما صلاحیت هیچ کدام برای ورود رسمی به عرصه انتخابات تأیید نشد و انتخابات مجلس پنجم خبرگان رهبری هم رقابت میان رجال باقی ماند.

چالش «اجتهاد»

یکی از شروط اصلی نامزدهای انتخابات مجلس خبرگان رهبری، تسلط بر علوم فقهی و «اجتهاد» است که از ابتدای تشکیل این نهاد در قانون پیش‌بینی شده بود؛ براساس قانون مصوب شورای نگهبان درباره این مجلس و طبق اصل ۱۰۸ قانون اساسی یکی از شروط خبرگان «آشنایی کامل به مبانی اجتهاد با سلیقه تحصیل در حوزه‌های علمیه بزرگ» بود «در حدی که بتوانند افتراء صالح برای مرجعیت و رهبری را تشخیص دهند». بمصره ذیل این بند هم تأکید می‌کرد: «تشخیص واجد بودن شرایط با گواهی سه نفر از استان معروف درس خارج حوزه‌های علمیه می‌باشد» تبصره دیگر تأکید می‌کرد «کسانی که رهبری صریحا یا ضمنی اجتهاد آنها را تأیید کرده است و کسانی که در جامع علمی یا نزد علمای بلد خویش شهرت به اجتهاد دارند، نیازمند به ارائه گواهی مذکور نمی‌باشند.» قانونی که خرده اعتراض‌هایی را به دنبال داشت و هشت سال بعد در مجلس دوم خبرگان رهبری به اوج رسید. زاویه دید متفاوت مجمع روحانیون مبارز و جامعیتن درباره این موضوع، کار را بدینجا رساند که جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در نامه‌ای سرگشاده خطاب به شورای نگهبان، خواستار سختگیری بیشتر و برگزاری امتحان شد تا به زعم خود «هر کسی نتواند نامزد نمایندگی مجلس خبرگان شود.» شورای نگهبان در این دوره به چند روش عمل کرد؛ این نهاد در گام نخست افراد شناخته شده به اجتهاد و دارای صلاحیت علمی و سیاسی را بدون بررسی مجدد مورد تأیید قرار دادند. شماری را نیز که به زعم آنها در موارد دیگر صلاحیت نداشتند، بدون بررسی صلاحیت علمی رد کردند و تعدادی را که صلاحیت اخلاقی و سیاسی‌شان برای شورای نگهبان محرز نبود اما شناختنی را جمع به «اجتهاد» آنان نداشتند برای امتحان کتبی و مصاحبه علمی دعوت کردند. عونت شدگان به آزمون «اجتهاد» به این شیوه اعتراضی کرده و آن را «بدعت» و نادیده انگاشتن اجازه رسمی و تأیید علمی علما و مراجع دانستند. روحانیونی از جمله مهدی کریمی، خلیفایی، سید حسین موسوی تبریزی، جمی (مامی جمعه آبادان)، محتشمی، منتجب‌نیا، سید علی اصغر دستستیب، سید علی محمد دستستیب، سیدهای خامنه‌ای، سید محمد هاشمی و… با نگارش نامه به شورای نگهبان، که دفاع از خود و همفکران‌شان پرداختند و با ارائه دلایلی مبنی بر محرز بودن صلاحیت علمی‌شان، شورای نگهبان را به تجدید نظر در سیاست‌ها و برخورد‌هایش دعوت کرد. اعتراض‌ها اما به جایی نرسید و شمار زیادی از روحانیون عضو با نزدیک به مجموع روحانیون مبارز از میدان رقابت کنار گذاشته شدند و نتیجه این شد که در تهران برای ۱۵ کرسی، ۱۶ نامزد در عرصه رقابت حضور داشتند. انتخابات مجلس سوم خبرگان رهبری در همین اعتراض‌ها برقرار شد و مجمع روحانیون و مجمع محققین در انتفاع از نحوه بررسی صلاحیت علمی نامزدها از سوی شورای نگهبان، از ارائه فهرست خودداری کردند.

در انتخابات مجلس چهارم، رقابت دو فهرست بر سر لیستی آیت‌الله هاشمی رفسنجانی و آیت‌الله محمدتقی مصباح زیدی، بر این موضوع قدیمی سایه انداخت اما ثبت نام سید حسینی نوبت نینیانگذار انقلاب اسلامی، یار‌دیگر پرونده چالش ۲۵ ساله را گشود.

بازخوانی نکات ویژه یک انتخابات

حکایت خبرگان پنجم

علی رضایی

۲۶ آذرماه، زمانی که در ورودی ستاد انتخابات کشور به روی داوطلبانی باز شد که خواهان حضور در عرصه رقابتی خبرگان بودند، به ذهن کمتر کسی خطور می‌کرد یکی از برافت و خیزترین رقابت‌ها برای تصدی کرسی‌های مجلسی شکل بگیرد که همواره دانشش را از جناح‌بندی‌های سیاسی و قواعد حاکم بر آن دور می‌داشت. چه مجلس خبرگان هم به لحاظ جایگاه حقوقی، هم به واسطه مأموریت خطرپرش برای تصمیم‌گیری درباره عالی‌ترین مقام کشور و هم شأن فقهاتی نمایندگانش، همیشه برای انتخاب کنندگان و انتخاب شوندهگان مرتب‌های والا‌تر از انتخابات مرسوم شورایی داشته است. تحذیر خودخواسته نمایندگان مجلس خبرگان و برهیز جریان‌های سیاسی از کشاندن منازعات انتخاباتی به سطح این نهاد، سبب شده انتخابات مجلس خبرگان رهبری در پنج دوره گذشته با مختصات خاص خود برگزار شود. با این همه رویدادهایی که از آغاز فرآیند روز رأی‌گیری تا اعلام نتایج پنجمین انتخابات مجلس خبرگان رهبری رقم خورد، این رقابت را بیش از گذشته «انتخاباتی» کرد. برخی از مهم‌ترین مؤلفه های این دور از انتخابات مجلس خبرگان رهبری را در این صفحه می‌خوانید:

خمینی سوم

از ابتدای اسمال بود که موضوع ورود سید حسن خمینی به انتخابات مطرح شده‌بود نوبه بنیانگذار انقلاب اسلامی از زمان درگذشت پدرش - مرحوم حجت الاسلام والمسلمین احمد خمینی-مسئولیت‌امور بیت‌امام(ره) همچنین مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره) را به عهده‌دارد. خمینی جوان تا پیش از انتخابات سال ۸۸، در عرصه سیاست حضور چندانی نداشت یا حداقل رسانه‌ها روی وی متمرکز نبودند اما بعد از رویدادهای پس از انتخابات ریاست جمهوری دهم بود که کوچک‌ترین کنش او با تأویل و تفسیر در سایت‌ها و جراید انعکاس یافت. حضور نیافتن نوبه بنیانگذار انقلاب اسلامی در مراسم تحلیف و تنفیذ محمود احمدی‌نژاد، استقلال نکردن از وی در مراسم تجدید میثاق هیات‌دولت با امام(ره) و ملاقات با خانواده علیرضا بهشتی و شماری از بارداشت شدن کار سال ۸۸، مجموعه اقداماتی بود که از یک سو بر خشم منتقدان این رفتارها و از سوی دیگر بر محبوبیت او میان طیفی دیگر می‌افزود. اوج این تقابل زمانی بود که سید حسن خمینی برای سخنرانی در سالگرد ارتحال امام(ره) پشت تریبون رفت تا به شیوه هر ساله به میهمانان حرم مطهر خوشامد بگوید اما عدای باطرح شعارهایی از جمله «واده روح‌الله سید حسن نصرالله» مانع انجام سخنرانی مرسوم او شدند. به اعتقاد ناظران، شیوه‌یر نامه‌ری مراسم همچنین تغییر نام خانوادگی سید حسن خمینی هنگام فراخواندن او پشت تریبون از سوی مدیران دولت وقت، شتائه روشنی از سازماندهی شده بود طرح شعار علیه نوبه بنیانگذار انقلاب اسلامی به شمار می‌آمد که تا پایان دولت دهم ادامه داشت. در جریان انتخابات ریاست جمهوری یازدهم بود که سید حسن خمینی نخستین سخنرانی رسمی و انتخاباتی‌اش را اتخاذ کرد و همراه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، حاج‌الاسلام تقی نوری و رئیس دولت اصلاحات از حسن روحانی حمایت کرد. از ابتدای اسمال بود که زمزمه‌هایی مبنی بر حضور جدی‌تر وی در عرصه سیاست شنیده شد و از همان ایام بود که افراد و تشکل‌های سیاسی در جریان ملاقات‌های خصوصی و رسمی از او برای حضور در عرصه انتخابات مجلس خبرگان رهبری دعوت می‌کردند. دعوتی که در نهایت اجابت شد و ۲۷ آذر ماه در دومین دوره ثبت نام داوطلبان انتخابات مجلس خبرگان رهبری در جلسه خمینی با حضور در ستاد انتخابات کشور، برای ورود به عرصه رقابت نام‌نویسی کرد. تصمیمی که واکنش‌های متناقضی به دنبال داشت؛ همان‌گونه که انتظار حلمیان و هواداران وی از ثبت نام روحانی جوان و محبوب خود استقبال کردند و آن‌سوتر کسانی که از سالال ۸۸ بر «نوبه روح‌الله» خرده گرفته بودند، کنایه‌تر از گذشت‌ه تصمیم وی را نکوهییدند. این

رقابت دو فهرست

با نزدیک شدن به زمان آغاز تبلیغات انتخابات خبرگان بود که جامعه مدرسین حوزه علمیه قم فهرست نامزدهای تحت حمایت خود در سراسر کشور را اعلام کرد. هرچند قرار بود جامعیتن (جامعه روحانیت مبارز و جامعه مدرسین) برای انتخابات خبرگان یک فهرست مشترک بدهند اما این دو متشکل بر سر هفت نامزد به تفاهم نرسیدند و دست آخر فهرستی مشترک با هفت اختلاف دادند. بزرگ‌ترین نقطه اختلاف هم حضور آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در فهرست بود. یازدهم از سوی دیگر جامعه مدرسین اصرار داشت که نام بود نام یکی از اعضای ارشد خود را در لیست انتخاباتی‌اش بیاورد و از سوی دیگر نامزدش را هم در فهرست هاشمی در فهرستش نباشد. نتیجه هم این شد که فهرست ۱۶ نفره جامعیتن با یک اختلاف در تهران و به سر لیستی آیات محمدتقی مصباح زیدی، محمد کرمانی، احمد جنتی و محمد زیدی منتشر شد. در همین اثنا فهرستی ۱۶ نفره تحت عنوان «خبرگان مردم» به سر لیستی آیت‌الله هاشمی

حوزه‌های بی‌رقابت

اگر چه در جریان ثبت نام داوطلبان مجلس خبرگان رهبری ۸۰۱ نفر برای حضور در رقابت نام‌نویسی کردند اما شمار داوطلبانی که صلاحیت‌شان برای فقه‌های شورای نگهبان احراز نشده بود، به میزانی بود که ۶ استان غیر رقابتی شد.

زیرا در استان آذربایجان غربی ۳ داوطلب، در اردبیل ۲ داوطلب و در یوشسهر، خراسان شمالی، سمنان و هرمزگان، هرکدام یک داوطلب تأیید صلاحیت شدند که با شمار کرسی‌های این استان در مجلس خبرگان رهبری برابری می‌کرد و رأی دهندگان برای گزینش منتخب خود هیچ فرصت انتخابی نداشتند. با این همه در واپسین روزهای تبلیغات ۶ داوطلب تأیید صلاحیت شده از حوزه‌های خود به استان‌های بدون رقابت منتقل شدند.

نتیجه غافلگیرکننده

هر چند برخی تحلیلگران بر این باور بودند که انتخابات مجلس شورای اسلامی به دلیل مختصات بومی و استانی خود بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری سایه خواهد انداخت، اما نه تنها این‌گونه نشد بلکه در برخی حوزه‌ها تب انتخابات خبرگان از مجلس شورای اسلامی تندر ت بود. در تهران اعلام نتیجه شمارش آرا از شامگاه شنبه آغاز شد و تا دوشنبه طول کشید. اگرچه بسیاری رأی بالای آیت‌الله هاشمی رفسنجانی و حسن روحانی و صدرنشینی آنان را پیش‌بینی می‌کردند اما کمتر کسی گمان می‌کرد آیات محمد زیدی رئیس مجلس خبرگان رهبری و محمدتقی مصباح زیدی بعد از حضور چندین ساله از ورود بـه مجلس خبرگان رهبری باز بمانند و آیت‌الله احمد جنتی نیز آخرین منتخب تهرانی‌ها باشد.

منتخبین تهران برای خبرگان پنجم	
۱	اکبر هاشمی بهرمانی رفسنجانی
۲	محمدآقا امامی (امامی کاشانی)
۳	حسن روحانی
۴	محسن قمی
۵	محمدعلی موحدی
۶	قربانعلی دری نجف آبادی
۷	سید ابوالفضل میرمحمدی
۸	محمد محمدی نیک (ری شهری)
۹	ابر اهیم حاج امینی نجف آبادی
۱۰	سید محمود علوی
۱۱	نصرالله‌شاه آبادی
۱۲	محمدعلی تسخیری
۱۳	محسن اسماعیلی
۱۴	محمدحسن زالی
۱۵	سید هاشمی بطحایی
۱۶	احمد جنتی

حضور یک مکلار در مجلس روحانیون

آخرین شسگفتی مجلس خبرگان رهبری، حضور یک مکلار در میان منتخبان مردم بود. محسن اسماعیلی، عضو حقوقدان شورای نگهبان تنها مکلایی نیست که برای انتخابات خبرگان رهبری نام‌نویسی کرد، اما تنها مکلایی است که نامش در فهرست «خبرگان مردم» آمد و با کسب یک میلیون و ۴۲۲ هزار و ۹۳۵ رأی، جواز حضور در مجلس روحانیون را گرفت.

ابهام در انتخاب هیأت رئیسه

نخستین پرسش بعد از اعلام نتیجه قطعی انتخابات خبرگان، سؤال درباره انتخابات هیأت رئیسه خبرگان پنجم بود. بعد از درگذشت آیت‌الله مشکینی، آیات هاشمی رفسنجانی، موحدی کرمانی و محمد زیدی به ترتیب بر صندلی ریاست بر این نهاد تکیه زدند. حال محمد زیدی از خبرگان پنجم بازمانده است و یکی از محتمل‌ترین نامزداها آیت‌الله هاشمی رفسنجانی است. آیات احمد جنتی، مؤمن هشتمی شاهرودی نیز که در ادوار گذشته برای ریاست بر مجلس خبرگان رهبری اعلام کاندیداتوری کردند نیز از نامزدهای بالقوه به شمار می‌آیند و در عین حال ممکن است داوطلبان جدیدی نیز خواستار حضور در انتخابات داخلی این نهاد باشند. فضای متشاقص انتخابات داخلی خبرگان اما پیش‌بینی نتیجه آن را دشوار می‌کند و بر این پایه باید منتظر ماند و دید نخست چه کسانی برای تصدی ریاست اولین دوره خبرگان پنجم داوطلب شده و منتخبان مردم به کدام نامزد اقبال می‌کنند. منتخبانی که برای هشت سال آینده انتخاب شده‌اند و از سال آینده کار خود را آغاز می‌کنند.